

Министерство образования Республики Беларусь

Учреждение образования
«Белорусский государственный педагогический университет
имени Максима Танка»

Исторический факультет

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНОГО ЗНАНИЯ

Материалы III Международной студенческой
научно-теоретической конференции

Минск, 18 апреля 2018 г.

Минск
РИВШ
2018

УДК 378.14:30(061.3)

ББК 74.58:60

A43

Рекомендовано
советом исторического факультета
УО «Белорусский государственный педагогический
университет имени Максима Танка»
(протокол № 8 от 29 марта 2018 г.)

Редакционная коллегия:

кандидат исторических наук доцент *А. В. Касович* (отв. ред.);
кандидат исторических наук доцент *С. П. Шупляк*;
кандидат педагогических наук доцент *А. А. Корзюк*;
кандидат исторических наук доцент *А. Ф. Великий*

Рецензенты:

доктор исторических наук профессор *А. М. Лютый*;
доктор исторических наук профессор *И. В. Варивончик*

Актуальные проблемы социально-гуманитарного знания :
A43 материалы III Междунар. студ. науч.-теорет. конф., Минск,
18 апр. 2018 г. / редкол.: А. В. Касович (отв. ред.) [и др.];
Белорус. гос. пед. ун-т им. М. Танка. – Минск : РИВШ, 2018. –
246 с.

ISBN 978-985-586-129-5.

В сборнике представлены материалы исследований молодых ученых высших учебных заведений Республики Беларусь и Российской Федерации, учащихся учреждений общего среднего образования, посвященные актуальным проблемам исторических, педагогических и социально-гуманитарных научных дисциплин.

Адресуется преподавателям, магистрантам и студентам вузов.

УДК 378.14:30(061.3)

ББК 74.58:60

ISBN 978-985-586-129-5

© Оформление. ГУО «Республиканский
институт высшей школы», 2018

«Крыжачок» С. Гребенщикова, «Маталіха» И. Серикова и другие. Элементы танцевального фольклора нередко вплетались в ткань классических балетов, народный танец использовался при создании национальных балетов. В настоящее время в Беларуси созданы и функционируют тысячи танцевальных коллективов, которые объединяют участников различного возраста.

Сегодня необходимо сохранить те богатства и традиции танцевального искусства, которые были выработаны на протяжении веков. Также важной задачей является органичное включение их в современную хореографическую культуру.

Таким образом, танцевальное искусство в национальной культуре белорусов изначально занимало важное место. Возникнув в глубокой древности, оно развивалось, вбирая в себя самое лучшее из других народов. Благодаря деятельности фольклористов и балетмейстеров народный танец дошёл до наших дней и проник во многие сферы нашего общества. В современном мире место и роль танцевального искусства определяются его функциями, которые постоянно расширяются – от эстетической и ритуально-праздничной до символической и сувенирной, что вызывает проявление интереса к Беларуси и её культуре со стороны других стран и способствует развитию туризма.

Літаратура

1. Алексютович, Л. К. Белорусские народные танцы, хорыводы, игры : учебное пособие для культурно-просветительных и хореографических училищ / Л. К. Алексютович. – Минск : Вышэйшая школа, 1978. – 527 с.
2. Гісторыя Беларусі : у 6 т. / рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Минск : Саврем. шк. : Экоперспектива, 2007–2011. – Т. 6 : с. ; Т. 6 : Беларусь у 1946–2009 гг. / Н. Васілеўская [і інш.]. – 2011. – 727 с.
3. Гребенщиков, С. М. Белорусская народносценическая хореография / Респ. Дом нар. творчества. – Минск : Наука и техника, 1976. – 233 с.
4. Гуткоўская, С. В. Гарадскія бытавыя танцы / С. В. Гуткоўская. – Минск : Выд-ва «Чатыры чвэрці», 2008. – 140 с.
5. Чурко, Ю. М. Белорусский хореографический фольклор / Ю. М. Чурко. – Минск : Вышэйшая школа, 1990. – 412 с.
6. Чурко, Ю. М. Белорусский хореографический фольклор : традиции и современность / Ю. М. Чурко. – Минск : Четыре четверти, 2016. – 385 с.

ШЛЯХ МІСІЯНЕРА ПРАЗ МУЧАНІЦКУЮ СМЕРЦЬ: БЛАГАСЛАЎЛЁНЫ КСЁНДЗ ГЕНРЫХ ГЛЯБОВІЧ

*А.М. Доўнар, 2 курс, гістарычны факультэт, БДПУ, Мінск
нав. кр. – А.А. Корзюк, канд. пед. навук, дац., БДПУ*

Беларусь на працягу большай часткі XX стагоддзя з'яўлялася краінай, у якой існавалі вельмі складаныя адносіны паміж дзяржавай і грамадствам. З прыходам да ўлады бальшавікоў рэлігія была фактычна забаронена. Але нягледзячы на гэта, вера з'яўлялася асноўнай мэтай жыцця для многіх людзей. Як адзначае біскуп Антоні Дзям'янка, ардынарый Пінскай дыяцэзіі, “у мінулым стагоддзі, калі вернікі розных канфесій нашай краіны цярпелі ад жудаснага пераследу, па-рознаму склаліся лёсы тых, хто належаў да каталіцкага Касцёла. Многія з іх былі рэпрэсаваны, прынялі цярпенне за веру. Значная колькасць католікаў заплаціла за свае рэлігійныя перакананні ўласным жыццём. Сярод каталіцкіх вернікаў былі таксама ахвяры войнаў і ўзброеных канфліктаў. 3-за адсутнасці доступу да верагодных крыніц і адпаведных архіўных дакументаў лёс некаторых асоб невядомы...” [1, с. 3]. Шмат святароў з розных куткоў краіны цярпелі за веру і былі пакараны па розных абвінавачваннях савецкай, а ў гады нямецка-фашысцкай акупацыі – нямецкай уладай.

Адным з такіх святароў быў ксёндз Генрых Глябовіч. Ён нарадзіўся 1 ліпеня 1904 г. у Гродне ў сям'і Францішка Глябовіча і Ядвігі Храптовіч. Па пераездзе ў г. Арэнбург у сувязі з рэпрэсіямі яго бацькі, ён скончыў гімназію і атрымаў атэстат аб адукацыі. У 1921 г. яго сям'я зноў вярнулася ў Гродна. У гэтым жа годзе ён вырашае пакінуць сваю сям'ю і ісці служыць Богу і людзям, паступіўшы ў Віленскую духоўную семінарыю. Па яе заканчэнні ў 1924 г. ён працягвае вучобу на тэалагічным факультэце Люблінскага каталіцкага ўніверсітэта. Атрымаўшы поўнапраўную каталіцкую адукацыю, у 1927 г. Генрых прымае Сакрамэнт Пасвечэння, а крыху пазней абараняе дысэртацыю і атрымлівае ступень доктара тэалогіі. Для паглыблення сваіх ведаў у філасофіі ён быў накіраваны ў Angelicum у Рым [2, с. 17].

Пасля навучання ксёндз Генрых Глябовіч вяртаецца ў Вільню, дзе ён быў накіраваны на працу ксяндзом-вікарыем у парафію “Усіх Святых”, а пазней да бернардынцаў. Затым яму было даручана выкладанне логікі і крытыкі анталогіі ў Віленскай духоўнай семінарыі, а ўжо ў 1930 г. ён быў прызначаны прафесарам фундаментальнай тэалогіі Віленскага ўніверсітэта імя Стэфана Баторыя [1, с. 124].

У 1936 г. быў накіраваны пробашчам парафіі “Звеставання Найсвяцейшай Панны Марыі” ў мястэчку Новыя Трокі (цяпер Тракай, Літва). Калі кс. Генрых пачаў выкладчыцкую дзейнасць,

вялікую патрэбу і зацікаўленасць у ёй выказала жаночая гімназія ў Рабцы (Польшча), дзе ён таксама пачаў выкладаць.

Генрых Глябовіч не толькі вёў душпастырскую дзейнасць, але таксама працаваў у справах падрыхтоўкі кадраў Віленскага гарнізона. Сумесна з доктарам Дабжаньскім выдаваў штомесячнік "Jutro Polski" ("Заўтра Польшчы"), які выходзіў накладам 300–500 асобнікаў [1, с. 124].

Пасля 20 верасня 1941 г. па просьбе арцыбіскупа Р. Ялжыкоўскага быў накіраваны з іншымі святарамі (беларусамі Станіславам Гляжоўскім, Дзянісам Мальцам, Казімірам Рыбалтоўскім і палякамі Вітольдам Рорухам, Антонам Святаполк-Мірскім) на кананічную місію ў акупаваную нямецка-фашысцкімі захопнікамі БССР. Служыў пробашчам у касцёлах Святога Дамініка ў в. Хатавайчы (цяпер в. Акцябр Лагойскага р-на Мінскай вобласці), Унебаўзяцця Найсвяцейшай Панны Марыі ў в. Корань, Святога Міхала Арханёла ў в. Акалова (Лагойскага р-на, Мінскай вобласці). На Міншчыне ксёндз Генрых бясстрашна і самааддана арганізоўваў рэлігійнае жыццё мясцовых жыхароў, не звяртаючы ўвагу на палітычнае становішча. За сваю душпастырскую і місіянерскую дзейнасць быў абвінавачваны ў паланізацыі, за што 7 лістапада 1941 г. быў арыштаваны гестапа і расстрэляны як польскі агент у лесе каля Барысава. На жаль, месца пахавання ксяндза Глябовіча не знойдзена да нашых дзён. 13 чэрвеня 1999 г. папа Ян Павел II дадаў (беатыфікаваў) ксяндза Генрыха Глябовіча да ліку Благаслаўлёных у групе з 108 мучанікаў [2, с. 19].

Генрых Глябовіч з'яўляецца яскравым прыкладам мужнасці і веры. Ён ніколі не саромеўся таго, чым займаўся, а займаўся ён пошукам людзей, якія яшчэ не пазналі Бога, або адыхлі ад Яго. І быў расстрэляны за сваю веру, за абвяшчэнне Хвалы Божай. Але трэба ведаць, што дзякуючы такім пастырам, іх уласным жыццёвым прыкладам, мы становімся ўсё больш свядомымі, і можам параканацца, што Божая воля застаецца назаўсёды.

Літаратура

1. Маракоў, Л. Рэпрэсаваныя каталіцыя духоўныя, кансэкраваныя і свецкія асобы Беларусі 1917–1964 гг. / Л. Маракоў. – Мінск : Смэлтэк, 2009. – 775 с.
2. Сведкі любові Бога і чалавека / пер. з польск. С. Словик, Т. Гайко, Ж. Паходня. – пад. рэд. Камісіі СЕСВ на справах Новых Мучанікаў. – Гродна : Гродзенская Рыма-Каталіцкая дыяцэзія, 2000. – 96 с.

АСВЕЙСКАЯ РАГЕДЫЯ: ДУХОЎНЫ ПОДЗВІГ БЛАГАСЛАЎЛЁНЫХ АЙЦОЎ МАРЫЯНАЎ АНТОНІЯ ЛЯШЧЭВІЧА І ЮРЫЯ КАШЫРЫ

*А.М. Доўнар, 2 курс, гістарычны факультэт, БДПУ, Мінск
нав. кір. – А.А. Корзюк, канд. пед. навук, дац., БДПУ*

У гады Вялікай Айчыннай вайны нямецка-фашысцкімі захопнікамі на тэрыторыі Беларусі праводзілася вялікая колькасць карных аперацый. Адною з падобных аперацый з'яўлялася "Зімяная чароўнасць", якая была арганізавана для знішчэння партызанскага руху ў рэгіёне Віцебск – Асвея – Полацк.

16–18 лютага 1943 г. карнікі знішчылі вёску Росіца. Больш маладых і моцных людзей адправілі на станцыю Бігосава, дзе іх грузілі ў вагоны і везлі ў канцлагер Саласпілс і на прымусовую працу ў Германію. Астатнія жыхары былі спалены ў дамах. Вялікая група людзей была загнана ў кароўнік, які затым падпалілі. Сярод забітых былі каталіцыя святары Юрый Кашыра і Антоній Ляшчэвіч. Адзін з іх быў спалены з іншымі жыхарамі, а другі – застрэлены за настойлівыя просьбы выратаваць дзяцей (па іншых дадзеных – таксама спалены). У 1999 г. Папа рымскі Ян Павел II залічыў забітых святароў да ліку блажанных. Хто ж былі гэтыя людзі, якія прынялі мучаніцкую смерць разам са сваімі вернікамі? У дадзеным артыкуле разгледзім іх служэнне і трагічны лёс больш падрабязней.

На тэрыторыі паўночнай Беларусі, на памежжы з Латвіяй, знаходзіцца в. Росіца, у якой на той час працавалі місіянеры айцы марыяне, якія былі накіраваны з в. Друя (там знаходзіўся вікарыяльны кляштар айцоў марыянаў на тэрыторыі Беларусі) Антоній Ляшчэвіч і Юрый Кашыра. У сувязі з тым, што большасць касцёлаў сучаснай Віцебскай дыяцэзіі (Віцебская вобласць) знаходзіліся без святароў, айцы марыяне Антоній і Юрый вырашылі правесці місіянерскую рэфарму, якая была накіравана на аднаўленне касцёлаў і ўзнаўленне літургіі ў мясцовых храмах. Ініцыятарам місіянерства выступіў айцец Антоній Ляшчэвіч, да якога далучыліся іншыя ксяндзы-марыяне: айцец Фелікс Чачот, айцец Уладзіслаў Лашэўскі і клірык Генрых Тамашэўскі. Затым з друйскага кляштара сясцёр эўхарыстак на місію таксама выехалі законныя сёстры Я. Віршута, К. Угарэнка, Р. Марцілёнак, А. Прытыцкая, Э. Варонька, Е. Трубіла, А. Мароз, П. Латышкевіч, А. Пяткун, М. Ясінская і іншыя. Асноўным цэнтрам развіцця місіянерства лічылася в. Росіца, да якой і былі накіраваны айцы Антоній і Юрый.

Айцец Юрый Кашыра нарадзіўся 4 красавіка 1904 г. у сям'і Тадэвуша і Марыі Кашыры, якія жылі ў в. Аляксандрава на Мёршчыне. Сям'я Кашыраў была праваслаўнай, таму Юрый атрымаў Сакрамэнт Хросту па праваслаўнаму абраду. У дзяцінстве Юрый страціў сваіх бацькоў. Аднак ён скончыў тры класы ў Друі і пачаў працаваць у маёнтку разам са сваімі апекунамі.